

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for faget tysk

Indhold

Indledning	3
1. trinforløb for 5.-7. klassetrin	4
Mundtlig kommunikation	4
Skriftlig kommunikation	5
Kultur og samfund	6
2. trinforløb for 8.-9. klassetrin	7
Mundtlig kommunikation	7
Skriftlig kommunikation	9
Kultur og samfund	10
Sproglig udvikling	11
It og medier	12
Innovation og entreprenørskab	13

Indledning

Faget tysk er et obligatorisk fag i Folkeskolen fra 5. til 9. klasse, dog kan eleverne i stedet vælge fransk, hvor skolen udbyder det. Undervisningen er opdelt i to trinforløb: 5.-7. klasse og 8.-9. klasse.

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en kunnen, viden og erfaring med at tilegne sig et sprog med dets begreber, og hvordan det bruges til at forstå omverden med. Elevernes tilegnelse af tysk kan beskrives som sprog på vej, og derfor skal undervisningen befordre elevernes lyst til at turde bruge tysk.

Fælles Mål bygger på et kommunikativt-funktionelt sprogsyn, hvor sproget ses som et middel til kommunikation bestående af både receptive aktiviteter (lytte og læse) og produktive aktiviteter (tale og skrive). Som udgangspunkt og så vidt det er muligt, er sproget i klassen tysk, og det understøttes af mimik, gestik, handlinger og billeder. Eleverne skal opleve sproget i kontekst.

Undervisningen skal i hele forløbet omfatte samtlige tre centrale kompetenceområder og kompetencemål. Områderne er indbyrdes afhængige og bør derfor integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Mundtlig kommunikation betegner, hvad eleverne er i stand til at foretage sig på tysk i forhold til at lytte og forstå, samtale og præsentere – også i forhold til en mundtlig præcision.

Skriftlig kommunikation betegner, hvad eleverne er i stand til at foretage sig på tysk i forhold til at læse, forstå og skrive bl.a. ved at inddrage medier – også i forhold til en skriftlig præcision.

Kultur og samfund reflekterer fagets kulturformidlende indhold med det overordnede mål, at eleverne lærer sig såvel at forstå kultur som at formidle forståelsen for kultur.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige dybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

1. trinforløb for 5. - 7. klassetrin

Fra den første undervisning lægges hovedvægten indholds- mæssigt på det nære miljø og emner fra elevernes hverdag. Der er fokus på det tyske sprogs nære slægtskab med dansk, og gennem arbejdet med tysk udtale og intonation opøver eleverne deres færdigheder i at lytte og tale.

I skriftlig kommunikation fokuseres der på transparente ord og gættestrategier som en vej til elevernes egen produktion af enkelte sætninger.

Eleverne skal stifte bekendtskab med de tysktalende landes geogra- fi og med kultur, hvilket danner

udgangspunkt for deres forståelse af og indsigt i tysktalende landes kultur- og samfundsforhold.

Mundtlig kommunikation

Kompetenceområdet mundtlig kommunikation omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Lytning fokuserer på elevernes begyndende lyttefærdighed.

Samtale fokuserer på elevernes mundtlige interaktion med andre.

Præsentation fokuserer på elevernes arbejde med mundtlig fremstilling.

Sprogligt fokus fokuserer på elevernes bevidsthed om at kommunikere forståeligt.

Lytning

I arbejdet med lytning er der fokus på sammenligninger mellem danske og tyske/engelske ord samt kulturbundne udtryk. Undervisningen omfatter arbejde med lytte- og afkodningsstrategier i forbindelse med lette lydmaterialer som sang, dramatisering, interviews, kommunikations- og rollespil, hvor situation, gestik og mimik eller billedmateriale bidrager til afkodningen. Der skal i undervisningen opbygges en lyttestrategi i forhold til informationer vedrørende kendte emner fra hverdagen med begyndende fokus på at forstå budskaber og tekster som helhed.

Først skal eleverne arbejde med forståelse af ord og vendinger

i situationer, hvor sprog og handling gennem kropssprog, gestik og mimik knyttes sammen, fx i forbindelse med simple anvisninger i klasseværelset eller i leg eller iagttagelse af filmklip. Eleverne skal arbejde med ord, der er beslægtet med dansk.

Derefter skal eleverne arbejde videre med forståelse af transparente ord, vendinger og budskaber fra deres hverdag, fx ordet Hund.

Senere skal eleverne arbejde med at lytte til hovedindholdet i tekster, film, billeder og medier, der omhandler emner fra hverdagen samt gætte på indhold i kendte situationer, fx ved at finde og forstå nøgleord.

Samtale

Undervisningen omfatter elevernes arbejde med sange, dialoger, dramatiseringer, interviews, kommunikations- og rollespil. De skal gennemføre meget korte samtaler inden for nære emner og arbejde med spørgsmål og svar.

Først skal eleverne tilegne sig ord og udtryk gennem sang, leg, spil og bevægelse.

Derefter skal eleverne arbejde med spørge- og svar teknikker, herunder bl.a. med de vigtigste spørgeord som fx wer, wie, was, wo og wann. Eleverne skal lære at bruge spørgsmålet som udgangspunkt for eget svar.

Senere skal eleverne arbejde med strategier i små dialoger, rollespil og interviews, hvor de tager udgangspunkt i deres dagligdag.

Præsentation

Undervisningen omfatter tilegnelse af ord og vendinger fra elevernes nære miljø. Der arbejdes med bevidstgørelse af ordfelters funktion i tilegnelsen af ordforråd. Desuden arbejder eleverne med ordbogsopslag og krav til mundtlig præsentation.

Først skal eleverne arbejde med at fortælle om sig selv og deres familie ved at bruge det relevante ordforråd. Desuden skal eleverne lære sig at bruge hilse- og præsentationsformer. Derefter fortsætter

arbejdet med, at eleverne skal tilegne sig et ordforråd til at fortælle om sig selv og deres nære miljø, fx skole og fritid. Senere skal eleverne arbejde med at forberede en enkel fortælling om et nært emne og kunne finde relevant ordforråd og vendinger.

Sprogligt fokus

Undervisningen har fokus på tilegnelse af karakteristiske træk ved tysk udtale, herunder intonation og rytme. Derudover skal eleverne blive fortrolige med den simple sætnings opbygning gennem træning.

Først skal eleverne anvende karakteristiske træk ved tysk udtale samt ligheder og forskelle

mellem dansk og tysk udtale, fx ben/Bein.

Derefter skal eleverne arbejde med det tyske sprogs særlige lydmæssige kendetegn, fx sch/ch, au/äu/ eu ei/ie, v/w/f, og de arbejder med sammenhængen mellem skrift og lyd.

Senere skal eleverne gennem mundtlige træningsøvelser blive fortrolige med den simple sætnings grundstruktur, dvs. grundled, udsagnsled og genstandsled, med brug af navneord eller stedord.

Skriftlig kommunikation

Kompetenceområdet skriftlig kommunikation omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Læsning fokuserer på elevernes forståelse af budskaber og tekster på skrift.

Skrivning fokuserer på elevernes skriftlige udtryksfærdighed.

Tekster og medier fokuserer på elevernes anvendelse af digitale medier.

Sprogligt fokus fokuserer på elevernes begyndende sproglige viden.

Læsning

Der arbejdes med læsning igennem hele forløbet fra 5.-7. klasse. Der arbejdes fra den første undervisning med at læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle udsagn og tekster om nære og genkendelige emner.

Først gøres eleverne bevidste om, at mange tyske ord kan forstås ud fra det nære sproglige slægtskab med dansk eller andre sprog eller ud fra en sammenhæng.

Derefter udvides arbejdet med gættestrategier især ud fra sammenhænge og billedmateriale. Fokus udvides langsomt til faste udtryk og korte sætninger, fx i form af

billedtekster. Det er væsentligt, at eleverne kan finde støtte i billeder, tegneserier og korte film.

Senere læser eleverne korte og sprogligt enkle tekster, der omhandler nære emner, ofte med støtte i billeder og lyd. Der er fokus på at opbygge elevernes forståelse for at læse efter hovedindhold.

Skrivning

I den første undervisning arbejdes der med at skrive ord, udtryk og meget korte tekster inden for nære emner.

Først motiveres eleverne til at skrive enkle ord og udtryk, bl.a. ved brug af transparente eller let

genkendelige ord uden krav om korrekthed.

Derefter skriver eleverne meget enkle sætninger, bl.a. ved brug af transparente eller let genkendelige ord.

Senere skal eleverne skrive korte tekster om deres hverdag. Der er fokus på selvstændig anvendelse af opslagsteknologier.

Tekster og medier

Eleverne skal sent i forløbet arbejde med tekster og medier. De skal søge og anvende enkle informationer på tysk og trække væsentlige informationer ud fra hjemmesider eller ungdomsmagasiner om

emner, de har særlig interesse for, fx fodbold, ferierejser eller idoler. Det kan være væsentlige årstal, steder eller begivenheder.

Sprogligt fokus

Sent i forløbet skal der sættes egentligt fokus på det sproglige i den skriftlige produktion, fordi motivationen til at producere skriftligt tysk ikke må gå tabt.

Det er vigtigt, at eleverne har lyst og selvtillid og mod på at bruge sproget.

Der skal på dette tidspunkt være fokus på, at budskabet er klart og forståeligt. Eleverne skal have relevant korrekt input, som bearbejdes i skriveøvelser uden egentlig grammatisk bevidsthed. Det handler primært om automati-

sering og imitation. Eleverne skal derfor bl.a. høre bøjningerne af sein og haben anvendt i dialoger (med fokus på 1. og 2. person) og læse dem i tekster (med fokus på 3. person). Der kan i visse øvelser være fokus på retstavning og tegnsætning, i andre på ordforråd, så kommunikationen lykkes. Det er vigtigt at inddrage diverse ordbøger.

Kultur og samfund

Kompetenceområdet kultur og samfund omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Kulturforståelse fokuserer på elevernes voksende indsigt i tysk kultur.

Kulturmøder fokuserer på elevernes kommunikative adfærd i mødet med tysktalende kulturer.

Kulturforståelse

Eleverne skal arbejde med geografi for at forstå levevilkår i Tyskland og de tysktalende lande og som basis for en historisk forståelse.

Der skal arbejdes med sammenligninger mellem tyske kulturer og elevernes egen kultur.

Et stykke inde i forløbet skal eleverne arbejde med at anvende billedmateriale og medier til at få indsigt i Tysklands geografi og tyskernes levevilkår.

Sidst i forløbet udvides fokus til de tysktalende landes geografi og levevilkår, og eleverne sammenligner med egen kultur, fx ved at læse og se billeder om boligforhold, familieliv, skole og fritid.

Kulturmøder

Eleverne skal arbejde med kulturens indflydelse på sprog og sproglig adfærd ud fra en sammenligning med dansk uformalitet og tyske høflighedskonventioners betydning for at kunne begå sig i kulturmøder.

Sidst i forløbet skal eleverne arbejde med enkle faste, kulturbundne udtryk, som anvendes i mødet med tysktalende, fx tiltaleformer og situationsbundne høflighedsudtryk som bitte, danke, Herr/Frau, genau og sehr schön.

2. trinforløb for 8. - 9. klassetrin

I dette forløb lægges der vægt på, at eleverne gennem mundtlig og skriftlig kommunikation videreudvikler deres færdigheder i at kommunikere samt deres sproglige bevidsthed.

I mundtlig kommunikation skal

eleverne lære at forstå og bruge både hovedindhold og detaljer, og efterhånden skal de lære at redegøre for egne holdninger i et sammenhængende sprog.

Eleverne skal lære at skelne mellem forskellige læste teksttyper

og selv kommunikere klart og forståeligt på skrift afstemt efter modtager og valg af medie.

Eleverne skal opnå en udvidet kulturforståelse og skal kunne anvende tysk i mødet med tysktalende.

Mundtlig kommunikation

Kompetenceområdet mundtlig kommunikation omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

Lytning fokuserer på elevernes lyttefærdighed.

Samtale fokuserer på elevernes mundtlige interaktion med andre.

Præsentation fokuserer på elevernes arbejde med sproglig fremstilling.

Sprogligt fokus fokuserer på elevernes bevidsthed om at kommunikere forståeligt.

Lytning

Eleverne skal i lytning arbejde videre med sammenligninger mellem danske og tyske/engelske ord samt kulturbundne udtryk. Undervisningen omfatter arbejde med lytte- og afkodningsstrategier i forbindelse med lydmaterialer som film, sang og interviews. Eleverne skal opbygge en grundlæggende situationsbunden lytteforståelse i forhold til informationer om genkendelige emner både som helhed og detalje.

Først skal eleverne udvikle deres lytteforståelse således, at de nu ikke blot kan lytte til hovedindholdet, men især også til detaljer i tekster, der omhandler hverdagsemner. Det kan være ved at lytte strategisk, lytte flere gange og lytte efter særlige udvalgte detaljer, fx antal, personbeskri-

velser eller omstændigheder ved handlinger eller situationer.

Senere skal eleverne arbejde med at lytte til tekster med fokus på budskaber og holdninger relateret til hverdagsemner. Eleverne skal arbejde med lytteopgaver i situationsafhængige rammer.

Samtale

Eleverne skal føre samtaler inden for nære emner, arbejde med spørgsmål og svar til disse og give udtryk for meninger og holdninger.

Først skal eleverne arbejde med at udvikle spontan lytte- og talefærdighed, bl.a. ved at kommunikere med andre elever parvis eller i gruppe. Her skal de bruge tilegnede, situationsbundne udtryk, kendt fra fx ved det første møde,

en reception, eller når man skal bede om at få noget gentaget.

Senere skal eleverne arbejde med at udtrykke meninger og holdninger til hverdagsemner, hvor de skal anvende kommunikationsstrategier, så samtalen lykkes. Det kan være i form af omskrivning ved manglende ordforråd og ved brug af ord/vendinger, der skal holde samtalen i gang.

Præsentation

Undervisningen omfatter tilegnelse af ord og vendinger fra nære emner, som eleverne kan relatere til, fx hverdagsliv, ungdomskultur eller tysk historie. Der arbejdes med bevidstgørelse af ordfelters funktion i tilegnelsen af ordforråd. Desuden arbejder eleverne med ordbogsopslag og krav til mundtlig præsentation.

Først skal eleverne arbejde selvstændigt med at finde de nødvendige ord for at kunne præsentere et forberedt emne. Fx kan eleverne foretage ordbogsopslag for at præsentere emner inden for deres egne interesseområder og fritid. Her skal eleverne kunne bruge ordbogsartiklerne hensigtsmæssigt, hvilket indebærer kendskab til ordbogens opbygning samt de forskellige betegnelser af ordklasser.

Senere skal eleverne arbejde med tale- og fremlæggelsesfærdigheder om et forberedt emne.

Fx skal eleverne arbejde med strukturering af et simpelt oplæg med dertil hørende ordforråd. Eleverne skal arbejde med sproglige strukturformer, så de kan vise opbygningen af deres oplæg.

Sprogligt fokus

Der arbejdes med sprogligt fokus på den sammenhængende sprogproduktion, dvs. især sætningens grundstruktur, samt sideordnende bindeord til at skabe sammenhæng i en kommunikationssituation med brug af simple sætninger.

Først skal eleverne arbejde med at skabe sammenhæng i den sproglige produktion ved at anvende forbinderord som deshalb, weil, zum Beispiel, auf der anderen Seite.

Senere skal eleverne arbejde med at udvide deres viden om udtale og brug af sætningsopbygning, fx ved at anvende hel- og ledsætninger.

Skriftlig kommunikation

Kompetenceområdet skriftlig kommunikation omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Læsning fokuserer på elevernes forståelse af budskaber og tekster på skrift.

Skrivning fokuserer på elevernes skriftlige udtryksfærdighed.

Tekster og medier fokuserer på elevernes anvendelse af digitale medier.

Sprogligt fokus fokuserer på elevernes begyndende sproglige viden.

Læsning

Der sættes fokus på læsestrategier, hvor eleverne lærer at læse efter væsentlige detaljer i forskellige typer af skrevet tekst inden for nære emner.

Først arbejdes der med at søge efter specifik information i en tekst, fx detaljer i et handlingsforløb eller adjektiver, der beskriver stemninger.

Senere skal tekstmaterialet omfatte flere teksttyper, fx breve, digte, Kurzgeschichten og medietekster. Eleverne skal gøres bevidste om, hvordan de anvender forskellige strategier til at tilegne sig tekstens indhold, fx nøgleord, tekstopbygning eller afkodning af kontekst, herunder kulturelle eller sociale rammer.

Skrivning

Her skal eleverne lære at skrive sammenhængende om nære emner.

Først skal eleverne anvende skriveprocessens faser og kunne give og modtage respons fra andre. Senere skal eleverne anvende relevante skrivestrategier og tilpasse form og indhold til genre, emne og modtager, fx ved at skrive en ansøgning, et digt, et brev eller et notat.

Tekster og medier

Undervisningen omfatter lyd, billeder, tekster og medier, som eleverne anvender til at kommuni-

kere på tysk. Eleverne skal arbejde med hjemmesider i tyskundervisningen både eksisterende, men efterhånden også hjemmesider, de selv fabrikker. Der sker en progression fra billede/film med enkelte ord, talt eller skrevet, til sætninger, derefter til tekster og til sidst dialoger og samtaler forbundet med handlinger.

Først skal eleverne arbejde med at tilpasse sproget til medier, fx i form af simple lommefilmproduktioner (mobil/smartphone) eller anden medieproduktion på tysk, hvor de præsenterer sig selv, familie, hjem, hobby, omgivelser, et emne, en historie eller en handling.

Senere skal eleverne anvende it og medier til autentisk kommunikation og opbygning af netværk med andre, som lærer eller taler tysk, fx på de sociale medier.

Sprogligt fokus

Senere arbejdes med at opnå sproglig klarhed og forståelighed med fokus på, at eleverne kan kommunikere på tysk. Eleverne arbejder først med enkle udsagn og sætninger, mens de til slut kan formulere sammenhængende sætninger med et klart og forståeligt budskab. Når man arbejder med fokus på form, skal indholdet være relativt enkelt, og det skal betones, at fejltyper, der ikke er meningsforstyrrende, skal accepteres.

Først i forløbet er der fokus på at træne den simple sætningsopbygning og fundamentale led med henblik på, at eleverne kan skrive enkle sætninger klart og forståeligt. Derfor er der fokus på ordklasser, kongruens, de vigtigste verbalformer, præpositionernes betydning og leddenes rækkefølge.

Dernæst skal eleverne endvidere opnå kendskab til de centrale sprogbrugsregler, nemlig sætningens centrale led: Grundled/subjekt, udsagnsled/verbal, genstandsled/objekt, hensynsled/dativobjekt og de mest anvendte verbers bøjning i nutid/præsens og førnutid/perfektum. Hertil kommer betydningen af fald/kasus og de personlige stedord/pronominer. Det er vigtigt, at eleverne kan anvende digitale ordbøger og papirordbøger, grammatiske oversigter og stave- og grammatikkontrol. Eleverne skal i den forbindelse lære de grammatiske betegnelser på latin, fx ordklasserne også i de forkortede, latinske ordbogsformer: Navneord/sub., udsagnsord/vb., tillægsord/adj., forholdsord/præp., stedord/pron. og hankøn/m., hunkøn/f., intetkøn/n og flertal/pl.

Kultur og samfund

Kompetenceområdet kultur og samfund omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Kulturforståelse fokuserer på elevernes voksende indsigt i tysk kultur.

Kulturmøder fokuserer på elevernes kommunikative adfærd i mødet med tysktalende kulturer.

Tysk som adgang til verden fokuserer på elevernes forståelse af tysk i Europa.

Kulturforståelse

Eleverne skal arbejde med væsentlige elementer af de kulturelle, sociale og historiske forhold i Tyskland og de tysktalende lande, fx gennem film, tv, tekster og rejser.

Først skal eleverne sammenligne kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande, idet det tilstræbes, at de kan analysere og forstå, hvordan fordomme opstår og undgås.

Senere skal eleverne formidle deres kendskab til tysktalende landes kultur, fx vedrørende job og arbejdsmarked, traditioner, indvandrer kulturer, den tyske histories betydning for dagliglivet i dag, fx i nye og gamle delstater.

Kulturmøder

Eleverne skal arbejde med at automatisere kulturbundne udtryk og høflighedsformer, som sætter dem i stand til at begå sig i en kommunikativ sammenhæng.

Først skal eleverne arbejde med autentiske situationer, hvor sprog og handling er knyttet sammen i forhold til alder og gruppetilhørsforhold, fx når det gælder tiltaleformer, høflighed ved forespørgsler og anmodninger.

Senere skal eleverne arbejde med at anvende det tyske sprog i forskellige samtalsituationer, herunder meningsudvekslinger på fx internettet eller ved møder med tysktalende i Danmark. Dette kan med fordel øves gennem rollespil.

Tysk som adgang til verden

Eleverne skal have indsigt i, hvordan de kan bruge tysk til at komme i kontakt med særligt andre europæiske unge, og de skal have en forståelse for det tyske sprogs og den tyske kulturs betydning i Europa. Skolekontakt og internationale projekter, hvor tysk er kommunikationssprog, indgår i arbejdet.

Først skal eleverne bruge medier til at komme i kontakt med andre unge i Danmark og internationalt, der har tysk som andet fremmedsprog. De kan møde tysktalende fra forskellige kulturer, fx i forbindelse med e-mail og tandem-projekter.

Senere skal der være fokus på tysk sprog og kendskab til tysk kultur til at klare sig i en europæisk sammenhæng og genkende sprogets betydning, fx i EU.

Sproglig udvikling

Sproglig udvikling er en central del af elevernes arbejde med tysk. Sproglig udvikling har fokus på fire dimensioner af det talte og det skrevne sprog: Samtale, lytte, læse og skrive.

Ordkendskab

Ordkendskab er centralt for at kunne udtrykke sig på tysk. Undervisningen i tysk handler derfor i høj grad om tilegnelse af et centralt ordforråd, dvs. både ord og udtryk inden for nære emner fra hverdagen. Da tysk er så nært beslægtet med dansk, arbejdes der i høj grad med elevernes umiddelbare genkendelighed i forhold til en lang række transparente ord og vendinger. Endvidere arbejdes der ud fra elevernes viden fra de andre sprog, eleverne har kendskab til eller måtte have som modersmål, og eleverne bevidstgøres om ordforrådsfamilier og tilegnelsesstrategier, fx ordlister, flashcards, ordkort, mindmaps, ordforrådgættestrategier og ordbogsopslag. Undervisningen skal gradvist udvide elevernes

ordforråd, så de får mulighed for at bruge sproget aktivt og kreativt.

Teksters formål og struktur

I forlængelse af arbejdet med fagene dansk og engelsk lægger undervisningen i tysk op til, at eleverne udvikler en bevidsthed om teksters formål og struktur for senere selv at kunne afkode og producere tekster på tysk. Den receptive kompetence i forhold til tekster er naturligt bredere på tysk end den produktive færdighed. Det betyder, at eleverne ikke forventes at kunne skrive frit i alle de teksttyper, de kan genkende og afkode.

Der arbejdes med forståelsesstrategier i tysk. Eleverne har brug for en del støtte til at forstå teksters indhold og detaljer. Her

spiller kontekst og brug af billeder og andre illustrationer en stor rolle, ligesom der i arbejdet med tekstforståelse i undervisningen bruges opgaver til at støtte læse- og eventuelt lytteforståelsen før, under og efter læsningen og lytningen.

I forlængelse af arbejdet i dansk og engelsk arbejdes der også i tysk med læseteknikker, såsom skimme og skanne, samt gættestrategier. Desuden arbejdes der med forberedelsesfasen i både læsning, lytning og skrivning.

It og medier

It- og mediekompetencer kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Digitale medier er et udbredt kommunikationsmedie og derfor også et oplagt redskab at bruge i undervisningen i tysk. It er et redskab, eleverne skal lære sig at beherske, bl.a. også for at understøtte sprogfærdighedsindlæringen i forhold til fremmedsproget tysk.

Eleven som kritisk undersøger

Undervisningen i tysk skal gøre eleverne selvstændige i deres informationssøgning og informationsindsamling. Opgaverne, eleverne stilles overfor, skal svare til deres sproglige kunnen. Det betyder, at eleverne i de første års tyskundervisning normalt ikke kommer til at søge helt selvstændigt efter informationer på nettet. Efterhånden vil eleverne i det femårige undervisningsforløb kunne arbejde med informationssøgningen også på et mere selvstændigt niveau. Selvstændig søgning med søgemaskiner er imidlertid under alle omstændigheder en

både kompleks og abstrakt proces. Informationssøgning inden for fremmedsproget tysk vil derfor typisk være søgen efter fakta og ordforråd.

Eleven som analyserende modtager

Analysen af it og multimodale medier er primært ekspliciteret mht. teksttype, modtager og navigation. Der arbejdes hen imod, at eleverne kan analysere og vælge selvstændigt blandt de medier, de kender. Undervisningen lægger op til at bruge de æstetiske og kreative muligheder ved it. Eleverne skal dog ikke kunne analysere medier på tysk.

Eleven som målrettet og kreativ producent

Da der også i tyskundervisningen arbejdes med forståelse af og brug af forskellige teksttyper, skal eleverne ud fra budskabet og formålet med produktionen kunne identificere en teksts mål-

gruppe og formål samt vælge den relevante kommunikationsmåde, fx sms, blog, wiki og webside. Sidst i det femårige undervisningsforløb skal de kunne vælge det tekstmedie, der passer bedst til kommunikationssituationen.

Eleven som ansvarlig deltager

Også i tysk skal undervisningen tilstræbe, at eleverne kan begå og ytre sig i et virtuelt univers, hvor samtalepartnernes identitet og hensigter kan være uklare. I undervisningen skal der desuden arbejdes med de kommunikationskonventioner, der er særlige for tysk, når man navigerer på internettet.

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: Handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

I alle tyskundervisningens områder og faser skal der lægges op til, at eleverne bruger sproget aktivt og kreativt og i kreative sammenhænge, dvs. at eleverne får idéer til at bruge sproget mere og mere selvstændigt. Sprogtilegnelsen sker gennem forskellige problemløsninger af kommunikativ karakter.

Innovation og entreprenørskab kommer særligt til udtryk i kulturområder, hvor eleverne skal lære at begå sig i dialog med andre tysktalende i en primært europæisk sammenhæng; i kulturer, der ofte vil være mere eller mindre forskellige fra elevernes egen kultur.